

FALSAFA BA XUKUK

1
2022

**FALSAFA va HUQUQ
ФИЛОСОФИЯ и ПРАВО
PHILOSOPHY and LAW**

ФАЛСАФА ва ҲУҚУҚ

Ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий, фалсафий-ҳуқуқий журнал
2022/1 (№21)

Асосий қомусимиз кафили сифатида Конституция ва қонунларимиз талабларини сўзсиз бажариш, “Инсон қадрини учун” деган устувор тамойилни тўла рўёбга чиқариш бундан буюн ҳам фаолиятимизнинг бош мезони бўлиб қолади.

Албатта, инсон қадрини биз учун қандайдир мавҳум, баландпарвоз тушунча эмас. Инсон қадрини деганда, биз, аввало, ҳар бир фуқаронинг тинч ва хавфсиз ҳаёт кечирishi, унинг фундаментал ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашини назарда тутамиз.

Инсон қадрини деганда, биз ҳар бир фуқаро учун муносиб турмуш шароити ва замонавий инфратузилма ташкил этишини, малакали тиббий хизмат кўрсатиш, сифатли таълим, ижтимоий ҳимоя тизими, соғлом экологик муҳит яратиш беришини тушунашимиз.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев

Журналимизнинг мазкур сониди Ўзбекистон миллий университети, “Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти” Миллий тадқиқот университети ва Ўзбекистон файласуфлари миллий жамияти ҳамкорлигида “Янги Ўзбекистоннинг маънавий тараққиёт тамойилларини амалга ошириш жараёнининг долзарб масалалари” мавзусида 2022 йил 10 июнда ташкил этилган илмий-амалий анжуман материаллари ҳам чоп этилмоқда.

Таҳрир хайъати:

М.Н.Абдуллаева -

ф.ф.д., профессор

Б.Т.Тўйчиев -

ф.ф.д., профессор

Ж.С.Рамагов -

ф.ф.д., профессор

Г.Т.Махмудова -

ф.ф.д., профессор

В.Р.Топилдиев -

ю.ф.д., профессор

Қ.Н.Назаров -

ф.ф.д., профессор

Р.Ж.Рўзиев -

ю.ф.д., профессор

А.Ў.Ўтамурадов -

ф.ф.н., профессор

Ў.Ғ.Ғилавов -

ф.ф.д., DSc

Бош муҳаррир:

А.Г.Муминов -

с.ф.д., профессор

Му а с с и с: Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий
Университети

Таҳририят манзили: 100095 Тошкент шаҳар,

Университет кўч., 4.

<https://nuu.uz/falsafa-va-huquq-jurnali/>

E-mail: falsafavahuquq-jurnal@nuu.uz

ISSN 2181-7294

Босишга 20.07.2022 да берилди

*Бичими 60x84 Offset қозоғи. ЎЗМУ босмахонасида
ризографда босилди. “Times” гарнитураси. Ҳажми 23,75
б.т. Нашириёт ҳисоб табағи 30 б.т. Адади 50 нусха.
Буюртма № 177*

Журнални нашрга тайёрловчилар
Қ.Назаров, А.Муминов, Х.Соқиев

Каланова С. М.	<i>Жамиятда авлодлар алмашинувининг социологик моҳияти</i>	106
Сентов А.П., Саидахматова М.К.	<i>Развитие ИКТ в Узбекистане как вектор развития теоретической мысли</i>	110
Мамарасулов У. У.	<i>Sport qoidalarining estetika me'yorlari asosidagi tavsifi</i>	114
Султонова Н.Э.	<i>Ижтимоий ҳаётда фарзанд учун ота-она ибрати, меҳр- муҳаббати ва жамиятда тутган ўрни</i>	116
Абдиев Ғ.Э.	<i>Ёшлар сиёсий онгини ривожлантиришида миллий қадриятларнинг ўрни</i>	123
Уринбоев Д.Т.	<i>Ёшларда ҳуқуқий менталитетни шакллантиришининг фалсафий масалалари</i>	127
Тоғасев Ш.Х.	<i>Миллий гоя ва мафқуранинг фалсафий-онтологик мазмуни</i>	130
Қалқонов Э.Т.	<i>Янгиланаётган Ўзбекистонда гендер тенгликни ривожлантиришининг ижтимоий фалсафий масалалари</i>	134
Бобоқулов Ш.О.	<i>Ер-ҳуқуқий жавобгарликнинг мустақил тури сифатида</i>	138
Ғаффарова Ғ.	<i>Фанлараро ёндашув йўналишлари: фалсафий таҳлил</i>	141
Иззетова Э.М.	<i>Интеграция научных дисциплин в контексте трансдисциплинарной методологии</i>	145
Ботирова Х.Э.	<i>Мустақиллик даврида аграр соҳа мутахассислари учун моддий-маънавий шароитларни яратиши</i>	151
Юсувалдиева Р.Ю.	<i>Умумҳуқуқий тамойиллар – ҳуқуқий сиёсатнинг асосий йўналишлари сифатида</i>	155
Равшанов А.С.	<i>Қишлоқ ва сув ҳўжалиги учун етук кадрлар тайёрлаш сиёсатининг концептуал асослари</i>	160
Қандов Б.М.	<i>Ёшларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишида ҳуқуқий таълимнинг ўрни</i>	164
Қўйлиев Т., Рахмонбердиева Н.	<i>Минтақа хавфсизлигини таъминлаш Ўзбекистон ташиқи сиёсатининг бош мезонидир</i>	168
Ташметов Т.Х.	<i>Миллий гояни ёшлар онгига сингдиришининг илмий-фалсафий жиҳатлари</i>	172
Исмайлов А.З.	<i>Фуқаролик жамиятида ҳуқуқий онгининг фалсафий онтологик асослари</i>	176
Адамбаев У.Х.	<i>Аргументлаш ва ишонч-этиқоднинг шаклланиши</i>	180
Махмудов М., Бердиев А.	<i>Маънавиятнинг ижтимоий омилларини оптималлаштириш – давр талаби</i>	184
Ражабов Ж.	<i>Жамият модернизациялашуви шароитида сиёсий онг ва сиёсий маданиятнинг ўрни</i>	187
Халилов Ж., Ахмедов А.	<i>Соглом авлод камолоти – ислохотлар мақсади</i>	190
Маматқулов Э.	<i>Янги Ўзбекистонда фуқаролик жамияти институтлари ролини ошириш</i>	193

ФАНЛАРАРО ЁНДАШУВ ЙЎНАЛИШЛАРИ: ФАЛСАФИЙ ТАҲЛИЛ

Ғаффарова Ғ.–

ҚДПИ профессори,

фалсафа фанлари доктори

Янги Ўзбекистон тараққиёти йўлида амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар туфайли барча жабҳаларда туб ўзгаришлар рўй бермоқда. Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг ташаббуси билан ҳамда кенг жамоатчилик иштирокида бўлиб ўтган муҳокамалар натижасида қабул қилинган “2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги Фармонининг имзоланиши давлат ва жамият ривожланишида янги ёндашувларни бошлаб беради. Маънавий тараққиётни таъминлаш, ушбу соҳани тубдан ислоҳ этиш ва янги босқичга олиб чиқишга йўналтирилган бешинчи устувор йўналиш ҳам айнан таълим-тарбия жараёнига қаратилган.

Фанлараро ривожланувчи тизимлар ўзини ўзи тартибга солувчи тизимларга қараганда мураккаб объект шакли ҳисобланади. Фанлараро ёндашувнинг ўзига хослиги шундаки, у тадқиқот услубини бир фандан иккинчи фанга тадқиқот услубини ўтказиш имкониятига эга. Ҳар бир фанлараро ёндашувлар фандаги конкрет муаммоларни ечишда аниқ намоён бўлади. Шунинг учун ҳам аниқ мақсадга йўналтирилган фанлараро ёндашувларнинг XXI аср муаммоларини ечишнинг асосий чораларидан бири деб ҳисоблашимизга асосимиз бор. Бунга далил сифатида 1998 йил кузида Париждаги ЮНЕСКО томонидан ташкил этилган “XXI аср учун олий таълим бўйича Жаҳон декларацияси: ёндашувлар ва амалий чора-тадбирлар” конференциясини олишимиз мумкин. Унда таълим дастурларини трансдисциплинарлигини рағбатлантириш ва талабаларни замонавий фан ва амалиёт муаммоларини ҳал қилишда трансдисциплинар таълимдан фойдаланишга ўргатиш бўйича тавсиялар мавжуд эди.

Фанлараро ёндашув бу – объектни, ҳар томонлама, кенг қамровли, яъни турли фан, йўналиш ва соҳалар нуқтаи назаридан тадқиқ этишдир. Шунингдек, у илмий билиш жараёнида янги ёндашувларнинг пайдо бўлиши, бунда тадқиқот мақсадига асосланиши билан ҳам характерланади. Шунга қўра, илмий билиш жараёнида фанлараро ёндашувлар сонига нисбатан чекловлар қўйилмаган. Бироқ, улардан мавжуд илмий дунёқарашга мос келиши талаб қилинади. Шунинг учун ҳам бундай ёндашувлар пайдо бўлади, шаклланади ва илмий муомаладан чиқади. Яъни, улар фан илмий дунёқараш ривожини билан биргаликда вақти келиб йўқолиши, аниқ муаммолар ечимини излаб топишда муваффақиятлиги ёки муваффақиятсизлигини намоён этиши ҳам мумкин. Шу маънода, фанлараро ёндашувлар илмий билимларнинг ривожланиб бориши билан ўзгариши табиийдир.

Айнан юқорида айтиб ўтилган турли хил ўтишлар асосида илмий тадқиқот соҳасида мултидисциплинар, плюрадисциплинар ва интердисциплинар каби йўналишлар шаклланди. Бу эса фанлараро ёндашувнинг асосий йўналишлари ҳисобланади. Уларнинг ўзига хос хусусиятларига тўхталиб ўтсак.

Мултидисциплинар ёки кўп тармоқлилик (кўп тармоқли ёндашув) - илмий дунёқарашни тадқиқот объектининг яхлит образини йўналишида кенгайтиришнинг бир усули, бу интизомий мутахассисларнинг касбий фаолиятининг натижалари ва оқибатлари учун умумий қабул қилинган доирадаги ахлоқий жавобгарлик даражасини шакллантиради. Яъни, ушбу ёндашув моҳияти бўйича “бир қанча фанлар бўйича билим ва қўникмалардан фойдаланиш” мумкин.

Замонавий гносеологияда илмий билимга мултидисциплинар ёндашув ҳақида турлича фикрлар мавжуд. Улардан бири доирасида кўп тармоқли ёндашув бир илмий фаннинг бошқасига бир томонлама қўшилиши сифатида қаралади. Тарих фанида мултидисциплинар ёндашув баъзан “эпистемик импорт” билан боглиқ бўлган фанлараролик билан белгиланади - тарих фанининг предметида турли илмий фанларнинг тушунтириш моделларини қўллаш мумкин. Айтиш мумкинки, тарихий билимларга кўп тармоқли ёндашув (мултидисциплинар) – бу тарихий воқеликни ўрганишнинг шакли ва усули ҳисобланади. Яъни, кўп тармоқли ёндашув бу тарихни ўрганишда интизомий чекловларни бартараф этишга қаратилган фанлараро илмий тадқиқотларни ташкил этиш шаклларида бири.

Билиш усули сифатида кўп тармоқли ёндашув - бу тарихий билимлардаги яхлитликнинг версияси, унинг услубий томони ҳар хил илмий тадқиқот усуллари билан бир-бирини тўлдиришга интилишида намоён бўлади. Бундай тарихий билимга мултидисциплинар ёндашув орқали

биринчидан, тарихий яхлитликни қайта тиклашга қаратилган тарихни кўриб чиқиш усули; иккинчидан, ҳақиқий тарихий методларни бошқа фанларда ишлаб чиқилган тадқиқотлар муносабати ва усуллари билан тўлдириш орқали тарихда янги билимларни эгаллашни ўз ичига олган бирлашган тадқиқот стратегияси; учинчидан, дисциплинарга мос келадиган асбоблар тўпламининг ички мувофиқлиги, бир-бирини тўлдириши ва умумий эътиборига асосланган тадқиқот технологияси каби янги йўналишлар вужудга келади. Бу эса тарихий билимларда бошқа фанлардан олинган тадқиқот асбобларидан фойдаланиш орқали тарих фанининг фан соҳасини чуқурроқ ўрганишга ва синтетик табиатдаги сифат жиҳатидан янги тарихий билимларни эгаллашга ёрдам беради.

Мультидисциплинар ёндашув нафақат назарий жиҳатдан балки амалиётда ҳам кенг фойдаланилмоқда. Айниқса, буни тиббиёт соҳасида кенгроқ қўлланилаётганини кўриш мумкин. Кўп тармоқли ёндашув бир беморни бошқаришда кўплаб мутахассислик шифокорларининг иштироки ва ўзаро ҳамкорлигини таъминлайди, бу диагностика ва даволаш жараёнларини оптималлаштириш имконини беради. У кўплаб клиникалар ва марказларда, айниқса, кўп тармоқли тиббиёт муассасаларида кенг қўлланилади. Шунингдек, замонавий диагностика ва даволаш усуллари бўйича турли профилдаги мутахассислар ўртасида тажриба алмашиш, маҳаллий ва хорижий онкологиянинг етакчи мутахассислари иштирокида мураккаб клиник ҳолатларни биргаликда чуқур ўрганиш кундалик амалиётда фойдаланиш учун бебаҳо тажриба беради. Айниқса, скрининг, эрта ташхис қўйиш, минимал инвазив ва интервенцион жарроҳлик, дори ва нурли терапиянинг инновацион усуллари, эндоскопик онкология, асосий даволаш усуллари асоратларини даволаш кўп тармоқли ёндашувга асосланиши натижасида ижобий натижаларга олиб келмоқда.

Кўп тармоқли ёндашувга фандаги логоцентризмни мисол қилиш мумкин. У тўғрисида машҳур математик ва файласуф Р.И. Пименов фикрича, “дунёмизни ўзгартирган фан бўлди. Бу энг қудратли куч эди» ҳамда «илмдаги сўзлар кўпинча тенгламалар, формулалар ёки бир-бири билан ўта мураккаб боғлиқ бўлган мантикий тузилмаларга эга бўлади» деб таъкидлайди.

Дарҳақиқат, ҳозирги вақтда мультидисциплинар ёндашув маданиятшунослик, антропология, психология, социология, иқтисод, сиёсатшунослик, демография, минтақашунослик, тилшунослик, математика, информатика каби илмий фанларнинг услубий тузилмалари ва усуллари тарихий тадқиқ қилишда кенг қўлланилишида намоён бўлмоқда. Шу билан бирга кўп тармоқли ёндашув, синтетик билим олишга қаратилган когнитив стратегия қиёсий тарихий тадқиқотлар учун катта истиқболларни очади.

Интердисциплинар ёндашув (фанлараро алоқадорлик) - бу илмий дунёқарашни кенгайтириш усуллари билан бири бўлиб, у битта илмий фан доирасидан ташқаридаги турли ҳодисаларни ўрганишдан иборат. Бу турли хил ихтисослашган илмий амалиётларнинг ўзаро таъсир қилиш усуллари билан биригидир. Жумладан, тарих ва бошқа илмий фанлар чорраҳасида тадқиқот вазибаларини белгилаш ва тарихни яхлит тасвирлаш учун илмий фактларни талқин қилишда уларнинг назарий салоҳияти ва илмий тилидан фойдаланишдир. “Интердисциплинар” (фанлараролик) тушунчаси ХХ асрнинг иккинчи ярмида илмий муомалага кирган бўлиб, “гносеологик кўрсатмаларнинг ўзгаришини акс эттириб, бир неча бор ўзининг мазмунли йўналишини ўзгартирди”. Дарҳақиқат, интердисциплинарлик (фанлараролик) тушунчаси ХХ асрда қўлланила бошланганига қарамай, умумий ғоя ўтмишда илдиз отган. Сан-Франциско университети доценти Татьяна Аугсбург ўз тадқиқотида фанлараро муносабатлар юнон фалсафасида пайдо бўлганлигини кўрсатади.

Детройтдаги (АҚШ) Уэйн университети профессори Джули Томсон Кляйн таъкидлашича, ушбу концепциянинг асоси умумэтироф этилган стандарт билимлар, билимларни синтез қилиш ва интеграциялаш ғоялари орқали тарқаладиган баъзи ғоялардир.

Хўш, “фанлараро алоқадорлик” тушунчасининг қандай таърифлар мавжуд? Хусусан, Вебстер энциклопедик луғатида қуйидаги таъриф берилган: “фанлараролик икки ёки ундан ортиқ илмий, илмий ёки бадиий фанларни ўз ичига олади”. Шу билан бирга Принстон университети (АҚШ) луғатида фанлараролик - бу икки ёки ундан ортиқ фан соҳаларининг бирлашмасидир.

Dictionary.com платформасида “фанлараро алоқадорлик” тушунчасини икки ёки ундан ортиқ ўқув фанлари ёки ишлаб чиқилган фан соҳалари, шунингдек, икки ёки ундан ортиқ касблар, технологиялар ва бошқаларнинг комбинацияси сифатида белгилайди. Таъкидлаш керакки, муайян фан бўйича билимлар тўплами ҳақидаги анъанавий қарашлардан фарқли ўлароқ, фанлараролик билимларнинг чекланганлигини таъкидламайди, балки “ўз предметини ўрганаётган турли фанлар ўртасидаги алоқалар ва муносабатларга эътибор беради”.

Профессор Ниссани Моти фанлараро концепцияни сўзни таркибий қисмларга ажратиш орқали ўрганади, яъни *inter* (орасида, ўртасида, боғловчи) ва *disciplinarity* (дисциплинар) сўзлари. Унинг фикрича, фанлараролик икки ёки ундан ортиқ фанларнинг бир бутунга бирлашувидир. Дарҳақиқат, фанлараро ёндашувлар бир хил фан доирасидаги мураккаб ва йирик масалаларни ечишга қаратилган. Умумий мақсадга эришиш йўлида тадқиқотчилар, ўқитувчилар ва талабалар икки ёки ундан ортиқ илмий фанлар, касблар ёки технологияларни ўзларининг услублари ва истикболлари билан боғлаш ва интеграциялашга ҳисса қўшадилар.

Айниқса, таълим соҳасида "фанлараро" сифати кенг қўлланилади. Икки ёки ундан ортиқ фан тадқиқотчилари ўз ёндашувларини бирлаштирадилар ва уларни шундай ўзгартирадиларки, талабалар маълум масалаларни мақбул тарзда ҳал қилиш учун кўпгина анъанавий фанлар доирасида берилган мавзунини осонликча ўзлаштирадилар. Интердисциплинарлик (фанлараро алоқадорлик) фанни турли йўналишларда ўрганади, фанларга кириб боради ва мавзунини тушунишнинг янги усулини яратади. Демак, фанлараро алоқадорлик - бу илмий дунёқарашни кенгайтириш усулларида бири бўлиб, у битта илмий фан доирасидан ташқаридаги турли ҳодисаларни ўрганишдан иборат. Бу турли хил махсус илмий амалиётларнинг ўзаро таъсир қилиш усулларида биридир.

Интердисциплинар (фанлараро) умумлашмалар ўқитиш жараёнини оптималлаштириш, унинг самарадорлигини ошириш ҳамда ўқитувчи ва талабаларнинг ортиқча юкланишини бартараф этиш омилларидан биридир. Шу билан бирга, интердисциплинар (фанлараро) умумлашмалар интеграл фан тизимининг ягона услубий моҳиятини яратишга ёрдам беради, бунда барча фанларда ўқитишга сингиб кетган келтирилган тизимлаштирилган илмий гоялар биринчи ўринга чиқарилади. Мантикий жиҳатдан тугалланган шаклдаги фанлараро умумлашмалар турли ўқув фанлари структурасининг элементлари ўртасидаги бир шаклда ифодаланган онгли муносабатни ифодалайди. Шу боис интердисциплинар (фанлараро) умумлашмалар нафақат талабанинг шахсиятини ҳар томонлама ривожлантириш воситаси, балки маълум педагогик вазифаларни шакллантириш, билим, кўникма ва муносабатларнинг умумий предмет тизимини яратиш усулларида биридир.

Классик фанда интердисциплинар (фанлараро) умумлашмаларнинг келиб чиқиши ўқув материали мазмунида табиат яхлитлигини акс эттириш усуллари билан боғлиқ бўлиб, бу предмет синтези гоясининг пайдо бўлишига ёрдам беради. Шу сабабли "ўзаро боғлиқ бўлган ҳамма нарсани бир хил алоқада ўргатиш керак".

Шундай қилиб, интердисциплинар (фанлараро) умумлашмалар - бу ўқув жараёнининг мазмуни, шакллари ва усулларида акс этадиган, таълим, ривожланиш ва тарбия вазифаларини чекланган бирлигида амалга оширадиган объектлар, ҳодисалар ва жараёнлар ўртасидаги синтезловчи омилдир.

Полидисциплинарлик ўзига хос хусусияти ҳар қандай ҳодиса ёки объектни (Ер сайёраси, одам ва бошқалар) бир вақтнинг ўзида ва ҳар хил томондан бир нечта илмий фанлар томонидан ўрганиш ҳисобланади.

Фанлараро тадқиқотлар тадқиқот усуллари билан илмий дисциплинадан бошқасига тўғридан-тўғри ўтказишга имкон беради, бу ўрганилаётган фан соҳаларининг ўхшашлиги билан боғлиқ. Кўп тармоқли (полидисциплинар) ёндашув тадқиқот мавзусининг умумлаштирилган расмидан фойдаланишга интилади, унга нисбатан унинг барча интизомий расмлари унинг қисмлари сифатида намоён бўлади, шунинг учун тадқиқот усуллари билан фандан бошқасига ўтказиш, қоида тариқасида юзага келади ва барча фанлар ўз услубий тамойиллари доирасида қолишда давом этади, яъни тадқиқ қилмайди.

Кўп тармоқли (полидисциплинар) ёндашув доирасида интизомий тадқиқотлар натижаларини таққослаш бизга ўрганилаётган фан соҳаларининг янги, илгари аниқланмаган ўхшашликларини топишга имкон беради, бу эса янги фанлараро тадқиқотларни келтириб чиқаради. Иқтисодий тадқиқотларда фанлараро тадқиқотларнинг муваффақиятли тажрибаси сифатида "квант иқтисодиёти" орқали бир вақтлар квант физикаси классик физиканинг микродунёга илмий асосланган "чегараларидан ташқарига чиқишини" таъминлади ва бу илмий билимларни сезиларли даражада бойитди ҳамда жамиятга атом энергияси ва нанотехнологияни берди.

Хуллас, фанлараро ёндашув методологик коммуникация шакли сифатида ҳам ўзига хос маъно-мазмун касб этади. Бундай ёндашув – фанлараро ёндашувдаги эпистемологиянинг функциясини ўзгартиради. Ҳолатли изланишлар методологияси билан томондан эпистемология билан ва бошқа томондан махсус фанлар ўртасида муносабатни шакллантиради. Атрофдаги дунё ҳақидаги билимларнинг тўлиқлик даражасига кўра, илмий ёндашувларни таснифлаш мезони сифатида уларнинг тўртта асосий тури ажратилади: интердисциплинар, фанлараро, кўп тармоқли

(полидисциплинар) ва трансдисциплинар тизимли ёндашувлар. Бундай фанлараро ёндашувларда эпистемологик жиҳатлар фанларнинг бирлашиш йўллари тавсифлаш, тадқиқ этиш имкониятини беради. Шунингдек, тадқиқотчилар фанлараро ёндашувларга асосланиб мураккаб тизимли объектларнинг тадқиқи натижасида, улар тўғрисида ҳар томонлама тизимли билимга эга бўлади.

АДАБИЁТЛАР:

1. Ausburg, T. Becoming Interdisciplinarity: An Introduction to Interdisciplinarity Studies / T. Ausburg. – 2nd ed. – N.Y.: Kendall Hunt Publishing, 2012. – 210 p
2. Klein, J.Th. Interdisciplinarity: History, Theory and Practice / J.Th. Klein. – Detroit: Wayne State University Press, 1990. – 331 p.
3. Moti, N. Ten Cheers for Interdisciplinarity / N. Moti // Social Science Journal 34. – 1997. – № 2. – P. 201 – 216.
4. Piaget J. The epistemology of interdisciplinary relationships // Interdisciplinary. Problems of Teaching and Research in Universities. P., 1972. P. 139.
5. UNESCO on the World Conference on Higher Education (1998). Higher Education in the Twenty-First Century: Vision and Action. Available at: <http://www.unesco.org/cpp/uk/declarations/world.pdf>.
6. Словарь Принстонского университета [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.princeton.edu/main/library>.
7. Энциклопедический словарь Вебстера [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.merriamwebster.com>.

РЕЗЮМЕ:

Ушбу мақолада фанлараро ёндашув йўналишларининг ўзига хос хусусияти фалсафий таҳлил этилади.

Калит сўзлар: фан, ёндашув, йўналиш, фанлараро ёндашув, дисциплинар ёндашув, мултидисциплинар ёндашув, интердисциплинар ёндашув.

РЕЗЮМЕ:

В данной статье проводится философский анализ специфики междисциплинарных подходов.

Ключевые слова: наука, подход, направление, междисциплинарный подход, дисциплинарный подход, мултидисциплинарный подход, интердисциплинарный подход.

RESUME:

This article provides a philosophical analysis of the specifics of interdisciplinary approaches.

Keywords: science, approach, direction, interdisciplinary approach, disciplinary approach, multidisciplinary approach, interdisciplinary approach.